

INSPEKCIJOS VEIKLA – ATVIRA VISUOMENEI

Lietuvos transporto sistemos misija – užtikrinti nepertraukiamą visuomenės narių mobilumą ir prekių transportavimą, skatinti šalies ūkio plėtros dinamiškumą, didinti Lietuvos ir ES konkurencinį pajėgumą tarptautinėse rinkose.

Inspekcija transporto sistemoje atlieka valstybinio kelių transporto reguliavimo ir priežiūros funkcijas. Atsižvelgdama į intensyviai besikeičiančią situaciją, pasitelkdama lanksčius, ryžtingus ir greitus sprendimus, Inspekcija siekia maksimalaus ekonominio efekto. Taikydama savo darbuotojų žinias ir patirtį, nuosekliai ir kryptingai organizuodama savo veiklą, prisideda prie šalies transporto sektoriaus augimo.

Inspekcijos veiklos pažanga buvo įvertinta

Lietuvos Respublikos Vyriausybės iniciatyva 2011 m. sausio 1–vasario 2 d. buvo vykdoma verslininkų apklausa „Pokyčių priežiūros institucijų veikloje vertinimas“, kurios tikslas – išsiaiškinti verslininkų ir jiems atstovaujančių asmenų, organizacijų požiūrį į pokyčius verslo priežiūros srityje 2010 m., šių asmenų nuomonę apie atskiras priežiūros funkcijas vykdančias institucijas. Apklausus verslininkus ir jų atstovus paaiškėjo, kad Inspekcija yra viena pažangiausiai verslo priežiūrą 2010 m. vykdžiusių institucijų – jai skirta antroji vieta.

2011 m. gruodžio 6–18 d. Inspekcija interneto svetainėje vykdė anoniminę klientų apklausą „Inspekcijos klientų pasitenkinimo vertinimas“. Klientų pasitenkinimo vertinimo tikslas – siekiant tobulinti Inspekcijos veiklą ir skatinti kliento teigiamą požiūrį, ištirti bei įvertinti klientų pasitenkinimą teikiamomis administracinėmis paslaugomis, aptarnavimu, ūkio subjektų priežiūra ir nustatyti tobulintinas Inspekcijos veiklos sritis, lemsiančias aukštesnį klientų pasitenkinimą. Apklausoje dalyvavo 115 respondentų. Inspekcijos veiklos kokybę įvertinta gerai – 4,2 balo iš 5 galimų.

Informacinių technologijų nauda

2011 m. daug dėmesio skirta administravimo paslaugų efektyvumui didinti ir vieno langelio principui taikyti, paslaugų prieinamumui didinti ir kokybei gerinti naudojant informacines ir ryšių technologijas. 2011 m. ypač svarbus pasiekimas gerinant viešąjį administravimą buvo elektroninių paslaugų teikimas dvipusio bendradarbiavimo lygiu vežėjų ir jų naudojamų kelių transporto priemonių licencijavimo bei kelių transporto priemonių EB tipo patvirtinimo registravimo ir registravimo pratęsimo srityse. 2011 m. buvo teikiamos šių sričių 92 pavadinimų elektroninės paslaugos. 2011 m. pabaigoje jomis naudojosi 2 387 vežėjai (2010 m. pabaigoje – 800 vežėjų). 2010 m. pabaigoje 35 proc. visų prašymų išduoti, pratęsti, pakeisti licencijas ir (ar) jų kopijas buvo pateikta elektroniniu būdu, o 2011 m. pabaigoje – 82 proc. Reikiamą paslaugą galima užsakyti bet kuriuo paros metu, o išduodamas dokumentas kliento pageidavimu perduodamas registruotu paštu arba per kurjerį. Tokiu būdu buvo realizuota galimybė klientui neatvykus į Inspekciją suteikti reikiamą paslaugą.

2011 m. kompiuterizuotas egzaminų laikymas leido egzaminuojamajam vaizdingiau matyti bilieto klausimus ir užduotis, iš karto sužinoti egzamino rezultata, egzaminatoriui sudarė galimybę egzaminuojamajam išlaikius egzaminą nedelsiant išduoti atitinkamą pažymėjimą, o Inspekcijai – egzaminus organizuoti dažniau (kelis kartus per dieną) ir sumažinti norinčiųjų laukti egzaminus eiles.

2011 m. I ketvirtį Inspekcijos interneto svetainėje buvo paskelbta išsami informacija apie galimybę visus prašymus, pasirašytus teisinę galią turinčiu saugiu elektroniniu parašu, pateikti elektroniniu paštu.

Patobulinta Inspekcijos transporto priemonių tipo patvirtinimo registravimo informacinė sistema. Joje transporto priemonių gamintojams ar jų atstovams sudaryta galimybė EB tipo patvirtinimo duomenis į Inspekcijos transporto priemonių tipo patvirtinimo registravimo informacinę sistemą suvesti patiems. Naudojant šį duomenų pateikimo būdą transporto priemonių gamintojams ir jų atstovams nebereikia pildyti ir teikti popierinių dokumentų. Duomenis galima suvesti bet kuriuo paros metu, be to, nereikia mokėti valstybės rinkliavos. Tai naujų transporto priemonių atstovams leidžia taupyti laiką ir mažinti transporto priemonių registravimo išlaidas.

Per 2011 m. buvo peržiūrėti ir parengti nauji 22 informacinių technologijų naudojimą Inspekcijoje reglamentuojantys teisės aktai.

2011 m. Inspekcija pradėjo įgyvendinti projektą „Ūkio subjektų, susijusių su kelių transportu, stebėsenos ir informavimo sistemos sukūrimas“, kuriuo siekia sukurti elektronines paslaugas su kelių transportu susijusiems ūkio subjektams ir savivaldybių institucijoms, priemones duomenims apie Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių ūkio subjektus, užsiimančius vežimo kelių transportu veikla, apsikeisti tarp Inspekcijos ir kitų ES valstybių narių institucijų ir intelektualias rizikos valdymo priemones su kelių transportu susijusių ūkio subjektų kontrolei vykdyti. Lietuvos vežėjų informacinė sistema „Vektra“ (toliau – IS „Vektra“) bus integruota į ES valstybių narių kelių transporto įmonių elektroninių registru sistemą ERRU (angl. *European Register of Road Transport Undertakings*). Taip bus sudarytos sąlygos ES valstybių narių kompetentingoms institucijoms keistis duomenimis apie vežimo kelių transportu veikla užsiimančius ūkio subjektus ir jų padarytus pažeidimus, pritaikytas sankcijas bei transporto vadybininkų tinkamumą vadovauti transporto veiklai. Tokiu būdu bus gerinamas vežimų kelių transportu veiklos organizavimas ir sauga kelių transporte. Naujos IS „Vektra“ kūrimas finansuojamas iš ES struktūrinių fondų lėšų.

2011 m. Inspekcija parengė dar vieną investicijų projektą „e. VKTI“ dėl IS „Skaitis“ ir IS „Keltra“ teikiamų paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę ir su šiuo projektu dalyvauja konkurse gauti finansavimą iš ES struktūrinių fondų. Projektu siekiama sukurti ir modernizuoti dar 24 elektronines paslaugas, skirtas ūkio subjektams, dalyvaujantiems vežimo kelių transportu rinkoje.

Ūkio subjektų veiklos priežiūra

Siekdama mažinti našta verslui, ūkio subjektų veiklą Inspekcija prižiūri vadovaudamasi konsultavimo ir metodinės pagalbos teikimo nuostatomis. Užtikrinant tinkamą ir vienodą teisės aktų nuostatų taikymo aiškinimą, Inspekcijoje nustatyta ir nuolat tobulinama konsultacijų dėl teisės aktų nuostatų taikymo ūkio subjektams rengimo, teikimo ir skelbimo tvarka.

2011 m. buvo didinama ūkio subjektams teikiamos metodinės pagalbos ir konsultacijų apimtis. Planuota 20 ūkio subjektų teikti metodinę pagalbą, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. ji buvo teikta 60 ūkio subjektų. Jos metu Inspekcijos pareigūnai už nustatytus pažeidimus netaikė

poveikio priemonių. Buvo sudaryta galimybė kreiptis į Inspekciją prašant metodinės pagalbos ūkio subjekto tikrinimo metu. Visi Inspekcijai pateikti ūkio subjektų prašymai buvo išnagrinėti ir didžioji dalis prašiusiųjų metodinės pagalbos buvo konsultuojami.

2011 m. buvo peržiūrėti ir atnaujinti atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, skelbiamus Inspekcijos interneto svetainėje.

Buvo siekiama kuo mažiau trikdyti verslą. Supaprastintos kontrolės procedūros atliekant ūkio subjektų, vežančių keleivius ir (ar) krovinius, teikiančių transporto lengvatas ir vežančių pavojingus krovinius, patikrinimus. Tai lėmė Inspekcijos pareigūnų, tiesiogiai vykdančių priežiūros funkcijas visose kontrolės srityse, darbo efektyvumo padidėjimą ir sudarė sąlygas kokybiškiau atlikti ūkio subjektų priežiūros funkcijas. Remiantis 2011 m. pradėta taikyti pareigūnų darbo laiko apskaičiavimo metodika, darbo laiko bendros sąnaudos (val.) vienam pažeidimui nustatyti per 2011 m. ketvirtą ketvirtį, palyginti su trečiu ketvirčiu, sumažėjo ir sudarė 0,7 proc.

Inspekcija, siekdama užtikrinti saugą Lietuvos keliuose, 2011 m. ypatingą dėmesį skyrė transporto priemonių ir jų vairuotojų kontrolei kelyje. 2011 m. Inspekcijos pareigūnai patikrino 25 256 Lietuvos ir užsienio valstybėse registruotas transporto priemones ir nustatė 12 399 pažeidimus, 5 154 vairuotojams buvo surašytas administracinių teisės pažeidimų protokolai. Palyginti su 2010 m. veiklos rezultatais, 2011 m. nustatytų pažeidimų skaičius išaugo 6,34 proc.

Lietuvos Respublikos Vyriausybėje devynios didžiosios verslą prižiūrinčios institucijos pasirašė deklaraciją „Dėl pirmųjų verslo metų“, kad pirmaisiais metais nuo veiklos pradžios verslas bus tik konsultuojamas, o ne baudžiamas.

Deklaracija „Dėl pirmųjų verslo metų“ – tai išipareigojimas pirmuosius metus prižiūrimą veiklą vykdančiams ūkio subjektams netaikyti poveikio priemonių, didinti valstybės konkurencingumą, gerinti verslo aplinką, skatinti darbo vietų kūrimą ir išsaugojimą, mažinti administracinę naštą verslui ir gyventojams, optimizuoti ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijas, teikti metodinę pagalbą ir konsultuoti, o ne bausti ir kt.

Inspekcijos veiklos objektai ir rezultatai

Inspekcijos reguliavimo srityje 2011 m. buvo 4 807 įmonės, vykdančios keleivių ir krovinių vidaus ir tarptautinius vežimus, 316 vairavimo mokyklų, 10 techninės apžiūros įmonių ir 68 jų stotys, 13 ekspertizės įmonių, 44 tachografų dirbtuvės.

Keleivių vežėjai 2011 m. pabaigoje turėjo 373 Bendrijos licencijas vežti keleivius ir 1 074 Bendrijos licencijų kopijas, 405 licencijas verstis keleivių vežimu autobusais vidaus maršrutais ir 1 443 šių licencijų kopijas. Per metus vežėjų, turinčių Bendrijos licencijas vežti keleivius, skaičius padidėjo 2,75 proc., autobusų, turinčių šių licencijų kopijas, – 7,19 proc. Vežėjų, turinčių licencijas verstis keleivių vežimu autobusais vidaus maršrutais, skaičius padidėjo 1,50 proc., tačiau autobusų, turinčių šių licencijų kopijas, skaičius sumažėjo 4,06 proc.

2011 m. pabaigoje 4 071 vežėjas turėjo Bendrijos leidimus vežti krovinius ir 24 503 kelių transporto priemones, turinčias šių licencijų kopijas, iš kurių 79,82 proc. – „Euro“ ekologinius reikalavimus atitinkantys sunkvežimiai. Per metus Bendrijos licencijas vežti krovinius turinčių vežėjų skaičius padidėjo 6,18 proc., o kelių transporto priemonių, turinčių šių licencijų kopijas, – 12,85 proc. 2011 m. pabaigoje licencijas verstis krovinių vežimu vidaus maršrutais turėjo 2 338 vežėjai, kurie eksploatavo 4 778 kelių transporto priemones, turinčias šių licencijų kopijas. Šių vežėjų skaičius padidėjo 6,27 proc., o kelių transporto priemonių skaičius padidėjo 0,61 proc.

Pagal tarptautinius susitarimus ir mišrių komisijų protokolus 2011 m. leidimais vykdyti tarptautinius keleivių ir krovinių vežimus keliais pasikeista su 31 valstybe. Užsienio valstybėms perduoti 289 095 leidimai (20,43 proc. daugiau nei 2010 m.), iš kitų valstybių gauta 324 013 leidimų (21,56 proc. daugiau nei 2010 m.). 2011 m. išdavė 305 207 leidimus (30,94 proc. daugiau nei 2010 m.). Toks didelis kiekis leidimų buvo išduotas tik 2008 m. (317 134 leidimai).

Inspekcijos reguliavimo srityje 2011 m. pabaigoje buvo 383 tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutai, keleivius jais vežė 48 vežėjai. Vežėjų skaičius, palyginti su 2010 m. pabaiga, išliko toks pat, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutų skaičius šiek tiek sumažėjo (2010 m. pabaigoje buvo 387 maršrutai). Maršrutų skaičius sumažėjo nutraukus eismą maršrutais, kuriais vežti keleivius atsisakė vežėjai, o dėl ypač mažų keleivių srautų tolesnis jų funkcionavimas atrodė netikslingas.

Administruojamų tarptautinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutų skaičius šiuo metu stabilus. 2011 m. pabaigoje buvo 155 (2010 m. pabaigoje – 156) administruojami tarptautinio reguliaraus susisiekimo maršrutai, kuriems leidimai išduoti pagal dvišales ir daugiašales tarptautines sutartis kelių transporto srityje bei Europos Sąjungos reglamentus.

2011 m. 14,04 proc. padidėjo kelionės lapų vienkartinėms tarptautinėms kelionėms autobusais poreikis. Jei 2010 m. Inspekcija išdavė 10 300 kelionės lapų, tai 2011 m. buvo išduota 11 700 kelionės lapų. Pagal išduotų kelionės lapų skaičių pasiektas 2008 m. lygis, kai buvo išduota 11 600 kelionės lapų.

2011 m. įvairių kategorijų transporto priemonių vairuotojų pirminį mokymą vykdė 316 vairavimo mokyklų. Palyginti su 2010 metais, vairavimo mokyklų skaičius šiek tiek sumažėjo (14 vairavimo mokyklų).

2011 m. atliktos 159 vairavimo mokyklų vairuotojų mokymo bazių ekspertizės (83 mokymo patalpų ir 76 vairavimo mokymo aikštelių) bei dviejų mokymo įstaigų, vykdančių asmenų, susijusių su pavojingų krovinių vežimu, mokymą, atitikties vertinimai. Didesnį nei planuota ekspertizių skaičių lėmė tai, kad pasikeitė ekspertizių skaičiavimo metodika (atskiri mokymo objektai sumuojami), vairavimo mokyklos neprognozuojamai keitė mokymo objektus, ypač vairavimo mokymo aikšteles. Taip pat tam turėjo įtakos ir nauji reikalavimai vairavimo mokykloms, be to, dalis ekspertizių atliktos pakartotinai, nes septynių mokymo patalpų ir devynių vairavimo mokymo aikštelių ekspertizės pirmą kartą buvo įvertintos neigiamai.

Pagal vairavimo mokyklų mokymo bazių ekspertizių išvadas, Inspekcijos nustatyta tvarka suteikta teisė vykdyti vairuotojų pirminį mokymą 166 vairavimo mokykloms (daliai vairavimo mokyklų Inspekcijos viršininko įsakymai pakeisti dėl vairavimo mokyklos teisinės formos, pavadinimo keitimo ar veiklos papildymo). Nors bendras vairavimo mokyklų skaičius sumažėjo, tačiau 2011 metais net 11-kai naujų įmonių ir įstaigų (vairavimo mokyklų) suteikta teisė vykdyti vairuotojų pirminį mokymą (trimis mažiau negu 2010 metais). Šie skaičiai rodo, kad nauji reikalavimai vairavimo mokykloms iš esmės didesnės įtakos jų skaičiui neturėjo.

Be vairavimo mokyklų mokymo bazių ekspertizių, 2011 metais atlikta 10 mokymo įstaigų, siekiančių vykdyti vairuotojų papildomą mokymą, vertinimų.

Inspekcija vykdydama kortelių išdavimo centro (angl. *CIA – Card Issuing Authority*) funkcijas 2011 metais išdavė 11 554 tachografo korteles, iš kurių 10 874 (94,1 proc.) vairuotojo korteles, 554 (4,8 proc.) įmonės korteles ir 89 (0,8 proc.) dirbtuvių korteles.

Visuomenės informavimas – viena prioritetinių veiklų

Inspekcija siekia užtikrinti tinkamą visuomenės informavimą. Inspekcijos interneto svetainė 2011 m. tapo dar aiškesnė vartotojams ir patogesnė naudoti. Interneto svetainės skyriuje „Naujienos“ skelbiama informacija visuomenei aktualiomis temomis bei informacija apie svarbiausius su Inspekcijos veikla susijusius įvykius, savaitės darbus, renginius. 2011 m. paskelbti 173 pranešimai. Vidutiniškai per mėnesį Inspekcijos interneto svetainėje paskelbiama apie 14 pranešimų.

Vadovaujantis Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašu, 2011 m. Inspekcijos interneto svetainės skyrius „Ūkio subjektų veiklos priežiūra“ buvo perkeltas į skyrių „Veikla“ ir tapo šio skyriaus sritimi.

Inspekcijos interneto svetainės skyriuose „Klausimai“, „Rašykite vadovybei“ ir elektroniniu paštu vkti@vkti.gov.lt bei pasitikiu@vkti.gov.lt visuomenei yra sudaryta galimybė pateikti klausimų, atsiliepimų, pranešimų. 2011 m. elektroniniu būdu kreipėsi 790 paklausėjų. Visuomenei aktualiausias temas yra susijusios su vairavimo mokymu (249 klausimai), kelių transporto veiklos reguliavimu (192 klausimai) ir kontrole (172 klausimai).

Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo, 2011 m., kaip ir kiekvienais metais, Inspekcijos vadovai susitiko su asociacijų, kitų organizacijų ir institucijų atstovais, Inspekcijos regionų departamentai organizavo regioninius arba dalyvavo kitų institucijų organizuojuose pasitarimuose su ūkio subjektais, teikė ūkio subjektams informaciją, aptarė jiems rūpimus su kelių transporto veikla susijusius klausimus.

Bendradarbiavimas

2011 m. buvo stiprinami ir plėtojami tarpinstituciniai ryšiai Lietuvoje su tokiomis institucijomis kaip Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos bei Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, su kuria buvo atlikti trijų vežėjų, galimai neteisėtai vežančių keleivius užsakomaisiais reisais, bendri tikrinimai ir 2011 m. rugpjūčio 15–28 d. dalyvauta akcijoje, kurios metu buvo tikrinamos keleivinės transporto priemonės, vežančios keleivius miesto ir priemiesčio reguliariais maršrutais.

Inspekcija, siekdama paskatinti Lietuvos vežėjus laikytis nustatytų reikalavimų, 2011 m. plėtojo ir toliau stiprina patikrinimų Lietuvos keliuose sistemą, didina suderintų kontrolių su kaimyninėmis valstybėmis skaičių, ypač Lenkijos ir Latvijos pasienio ruožuose. Iš viso 2011 m.

Inspekcija dalyvavo 14 bendrų patikrinimų, iš kurių 8 vykdė kartu su Lenkijos kelių transporto inspekcijos Balstogės vaivadijos pareigūnais, kiti 6 – su Latvijos policijos pareigūnais. 2011 m. Inspekcija kartu su kitomis *Euro Contrôle Route* (toliau – ECR) valstybėmis narėmis dalyvavo trijuose bendruose krovinių ir keleivinių transporto priemonių patikrinimuose, kurių metu buvo kontroliuojamas vairuotojų vairavimo ir poilsio režimo, transporto priemonių techninės būklės, tachografų ir greičio ribojamųjų prietaisų, keleivių ir krovinių licencijavimo tvarkos, sunkiasvorių ir pavojingų krovinių vežimo ir kitų reikalavimų laikymasis.

Inspekcija 2011 m. vasario 14–20 d. kartu su Lietuvos kelių policijos tarnyba vykdė ECR ir Europos kelių policijos tinklo (TISPOL) Europos valstybėse inicijuotą prevencinę priemonę, skirtą krovinių kelių transporto priemonių kontrolei. Vykdydama prevencinę priemonę, Inspekcija ypatingą dėmesį skyrė Lietuvoje ir užsienio valstybėse įregistruotų krovinių kelių transporto priemonių techninei būklei, vairuotojų vairavimo ir poilsio režimui bei apskaitos tvarkymui.

2011 m. spalio 4–5 d. Vokietijoje Inspekcijos atstovai dalyvavo Europos Komisijos kartu su ECR organizuojamoje „2-oje krovinių tvirtinimo ir techninės būklės kontrolės kelyje“ konferencijoje. Konferencijoje dalyvavo ECR valstybių narių ir IRU (*International Road Transport Union*) atstovai bei atstovas iš Europos Komisijos. Ypatinę dėmesį konferencijos pranešėjai skyrė kelių transporto priemonių techninės būklės kontrolei, krovinių tvirtinimui ir transporto priemonių, vežančių pavojingus krovinius, tikrinimui, apžvelgė kelių transporto priemonių techninės būklės kontrolės ir krovinių tvirtinimo reglamentavimą Europos Sąjungoje.

Artimiausio laikotarpio prioritetinės veiklos kryptys

Inspekcija yra nusibrėžusi daug veiklos kryptių: toliau įgyvendinti priemonės, skirtas gerinti administracinių paslaugų teikimą, užtikrinti didesnę šių paslaugų prieinamumą, perkelti jas į elektroninę erdvę, veiksmingiau taikyti vieno langelio principą, geriau išnaudoti informacines technologijas, plačiau taikyti elektroninius dokumentus ir kitas veiklos efektyvumą didinančias priemones, pasirengti pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai – stiprinti administracinius gebėjimus, atlikti parengiamuosius pirmininkavimo ES Tarybai darbus, pagal kompetenciją rengti Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai prioritetus ir kt., atliekant ūkio subjektų veiklos patikrinimus, tobulinti rizikos vertinimu pagrįsto ūkio subjektų priežiūros modelio diegimą, kontrolinių klausimynų naudojimą, įgyvendinti priemones, reikalingas tobulinti interesantų vienodo konsultavimo sistemą, įgyvendinti Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodiką, vertinant teisės aktų projektus, numatančius naujus ar keičiančius galiojančius informacinius įpareigojimus ūkio subjektams.

Inspekcija ir toliau imsis priemonių ūkio subjektų veiklos priežiūrai tobulinti, sieks didesnio skaidrumo, korupcijos pasireiškimo tikimybių mažinimo ir didesnio visuomenės pasitikėjimo.
